I. N. I.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE

INCVBO

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

WILHELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE JVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE ET WESTPHALIAE COMITE SAYNAE ET WITTGENSTEINII RELIQVA

CONSENSV GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE

SVB PRAESIDIO

HERM. FRIDER. TEICHMEYERI

HEREDITARII IN CAMSDORF ET WENIGENIENA PHIL. ET. MED. DOCT. ANATOMIAE CHIRVRGIAE ET BOTANICES P. P. O. SERENISSIMORVM SAXONIAE DVCVM VINAR. ET ISENAC. CONSIL. AVLIC. ET ARCHIATRI ACADEM. NATVR. CVRIOS. IMPERIAL. LEOPOLD. CAROLINAE ET REG. SOC. SCIENT. BORVSS. SODALIS

PRAECEPTORIS ET PATRONI OMNI HONORIS CVLTV DEVENERANDI

PRO GRADV DOCTORIS

PVBLICAE ERVDITORVM DISQVISITIONI

SVBMITTIT

DANIEL TEXTORIS

LYPTOVIENSIS HVNGARVS

IN AVDITORIO MEDICO

D. XXIV SEPT. A. CIϽ IϽCC XXXX.

IENAE, LITTERIS WERTHERIANIS.

I. N. I.

§. I.

ncubus ab incumbendo originem ducit. Aegroti enim, qui morbo hoc affliguntur, grave quicquam ſibi inſidere ac incumbere imaginantur atque ſomniant; & quidem vel ſub ſpecie animalium, vel gigantum, ſagarum, vetularum, vel etiam pulcherrimarum perſonarum. Et hæc fuit opinio omnium ferme gentium, imo & maiorum noſtrorum. Græci eiusmodi ſpectra pectori illapſa, vel ut rem accuratius definiamus, hunc morbum vocant Εφηαλτην vel ἐπηαλτην, quaſi *inſultorem* vel *inſultatorem*, ab ἐφάλλεσθαι, *inſilire, irruere, invadere.* Rationem huius denominationis afferunt hanc, quia ſcilicet illi, qui mole eiusmodi premi ſibi perſuadent, ſimul ſibi imaginantur, ſpectra hæcce aeris comprimere vias, & coarctare ita, ut reſpirare, vocemque edere minus va-

 leant.

leant. Germani & Hungari hæc incommoda a dæmunculis causari sibi persuasum cum habuerint, vocarunt **die Trutte, das Joachimicken, die Nachtmaare, Nachtmarder, der Alp, der die Leute drücket.** Galli simili infecti superstitione, incommodum hocce vocitarunt *la couche mai re, couche vieille,* parce *qu'elle couche & presse le coeur de la personne en dormant.*

§. II.

Incubus est insomnium, vel prava immaginatio rei, pectori incumbentis, dependens ab imminutione virium motricium, organorum respirationis tantum, aut simul totius corporis.

§. III.

Concurrunt itaque in *incubo* variæ circumstantiæ variaque symptomata. Conqueruntur enim ægrotantes: (1) de respiratione læsa, dicentes: coarctari thoracis organa, tanquam a pondere, (2) de extinctione vocis; clamare enim libenter volentes, non posse sonum edere. (3) de læsione motus in toto corpore, cupientes se a pondere & anxietate liberare, nec manus nec pedes movere, nec periculum effugere valere; (4) de phantasia vitiata, uno sensu internorum, somniantes videlicet pectus pondere premi difficillimo. Memoria, nunquam, aut rarissime labefactatur, ideo a paroxysmo liberati omnia ea sciunt incommoda, quibus defatigati fuerunt.

§. IV.

De subjecto, sive primaria morbi sede, disputant veteres

teres non solum, sed & recentiores. Alii enim pro subiecto cerebrum, alii vero respirationis organa venditant.

§. V.

Arabes, cum quibus SENNERTVS in *medicina practica lib. I. part. II. cap.* 29. HERCVLES SAXONIA in *Pathol. & Praxi Lib. I. c.* 12. SYLVIVS in *Praxi medica Lib. II. c.* 32. WILLISIVS *Part. II. pathol. cap.* 6 aliique, cerebrum eiusque ventriculos, in primis posteriorem illum, quem quartum vocant, & qui circa calamum scriptorium excavatus est, & valvula cerebri tegitur, sedem morbi esse asserunt. Sententiam hancce probare sibi exinde sumunt; (1) quia non solum organorum vocis & respirationis musculi afficerentur, sed & musculi motuum voluntariorum, inprimis artuum. Cum enim motus musculorum absque ministerio nervorum eorumque inquilinorum spirituum nempe animalium præsentia, non fieri posse certum sit, sequi exinde, vitium quærendum esse in cerebro, cerebello, spinali medulla & nervis. (2) Quia incubo laborantes de capitis dolore sæpius conquererentur, gravissimis cerebri affectibus obnoxii essent, eis sensus obstupescerent, imo interdum in apoplexiam inciderent. (3) Quia difficillime e somno excitarentur, ex qua re fieret, ut laborarent affectu quodam soporoso, quo & ipsa apoplexia referenda esset, ad quam dispositi essent. Ex hisce simul sumtis concluditur, in incubo fere omnes actiones animales lædi, & cerebrum primario esse affectum, qua re omnes fere practici incubum retulerunt inter capitis morbos. Inter hos vero eminent NICOL. PISONIVS, *Lotharingus*, cuius librum *de internis humani corporis morbis* novissime edi curavit, auditoribusque suis commendavit Magnus BOERHAAVE. Inquit vero citatus autor: *Incubus est nocturna corporis oppressio & suffocatio, cum quis videlicet*

me depingit DE SAINT HILAIRE *Tom. II. anatomiæ ſuæ, p.* 11. quam gallice edidit Pariſiis 1698. Interim minime negamus, cauſam immediatam quoque eſſe reſpirationem ſufflaminatam. Nec dubitamus, cauſam mediatam exiſtere poſſe nunc in organis thoracis, nunc in abdomine, eiusdem muſculis, ventriculo, partibus generationis, imo ſub mammis, id quod videbimus ſingulatim in cauſarum doctrina. Concedimus quoque, a reſpiratione ſufflaminata impediri cordis & ſanguinis motus, ſpirituum elaborationem, ſecretionem & diſtributionem; homines enim hoc modo moriuntur ſuffocatione.

§. X.

Ad cauſas immediatas, tam priſcis quam noſtris temporibus, ſpectra referuntur; PLINIVS incubum *Faunorum ludibria* appellavit, quod tamen ab AETIO & ORIBASIO jam olim in dubium fuit vocatum. AVGVSTINVS *de Civ. Dei Libr. V. cap.* 23. incubos nominat *Sylvanos & Faunos*, imo & *Druſios*, quæ ſpectra mulierum concubitum deſiderent. Et ex hac re factum fuit, ut tot curioſæ atque ſuperſtitioſæ de dæmonum præſtigiis hiſtoriæ ortum traxerint. Eiusmodi farinæ videtur nobis illa hiſtoriola de *Vampyris*, etiam incubis diabolicis. De his homines, in Wallachia inprimis, ſunt perſuaſi; poſſe corpora mortuorum *Vampyrorum* ex ſepulchris ſurgere, alios invadere, premere, iisdem ſanguinem exſugere, & ita viventes interficere & enecare. Non negandum, famam de *Vampyris* varias iamiam excitaſſe obſervationes, & certe opinionem de exiſtentia eorundem hoc ſeculo florere cœpiſſe, ſed, nobis hæcce fabella videtur aut ridicula, aut falſiſſima aut hyperphyſica. Cum enim corporum demortuorum motus, & penetratio naturaliter fieri non poſſit, nec ſolidum corpus, & quidem mortuum,

tuum, in quo principium agendi cessavit, per solidam terram naturaliter moveri possit, prono sequitur alveo, *Vampyrorum* actionem ad miraculosas referri debere. Miracula vero perpetrare soli competit Deo, non Diabolo, ergo, si dicendum, quod res est, hancce fabellam inter vetularum somnia locum invenire non ultimum autumamus.

§. XI.

Cum nugis, quæ de *Vampyrorum* existentia ad nos perlatæ sunt, conveniunt illæ superstitiones, de Hyænis sive *lupis rapacibus*, von Meerwölfen, Berwölfen, Weer- oder Nacht-Wölfen, qui homines, tanquam spectra, invadere, suo onere gravare, mordere & vulnerare a credulo vulgo perhibentur. Item spectra subterranea vulgo der Kobold, Bergmünnich, der die Berg-Leuthe tödtet. * Ad latus harum superstitionum ponenda veniunt *spectra equitantia*, quæ in stabulo equis superimposita equitare dicuntur, ita, ut, equi fere sudore diffluentes, ad mortem usque debilitentur, quem equorum incubum nominare posses. Porro huc referendum est *spectrum venans* in aere, liciscos latrantes habens pedissequos; der wilde Jäger. Nihil hic proferam de distinctione inter incubum & succubum, sive de spectris voluptuosis & lascivis, quæ cum hominibus coitum instituere dicuntur. Hoc enim somnium, postquam sana & ecclectica philosophia caput erexit, superstitionemque pedibus conculcavit, evanuit merito.

* Verum in aurifodinis metallarii non ab incubo spectro quodam, sed potius ab aere, malignis arsenicalibus effluviis referto, vel nimis gravi, & ad respirationem minus idoneo suffocantur. De tali suffocatione quid exstat in Novellis

vellis Lipsiensibus die 27. Aug. 1740. de argentifodinis Americæ: Nahe bey der Stadt ASSVMPTION ist das Land **Peragua**, darinnen ein vortreflich Kraut wächst, ohne welches es denen Spaniern ohnmöglich fallen solte, einiges Silber-Ertz aus den Bergwercken zu gewinnen. Den die Negres und Indianer, die darinnen arbeiten, gerathen durch die übele Wetter, die darinnen sind, je zuweilen in starcke Ohnmachten; als denn müssen sie von diesen Kraute trincken, daß man wie Thee trocknet, und das mit Zucker süsse gemacht wird, welches ihnen zu ihrer vorigen Kraft wieder hilft. Qualis herba sit, non refertur, fortassis Botrys Mexicana. Eiusmodi suffocationes sæpius in argentifodinis Germaniæ quoque contingunt.

§. XII.

Nos equidem non sumus in eorum numero, qui diabolorum atque spectrorum existentiam pernegare sibi sumunt, sed potius, diabolo certam, limitibus tamen circumscriptam, in corpora potentiam, (de qua Ill. HOFFMANNVS evolvendus, in dissert. *de diaboli potentia in corpora,*) adscribendam esse persuasi sumus; interim tamen, pleræque relationes de spectris, quæ hinc inde in variorum scriptis inveniuntur, ad meras nugas atque imposturas referendas esse, arbitramur. Ille, qui eiusmodi figmenta legere cupit, adeat den Schauplatz und Labyrinth der Zeit, höllischen Portheus, **Qvirsfelds** historische Rosengebüsche, aliosque, qui tales nugas consarcinarunt. Id enim veritati congruit, spectra hominibus piis, sapientibus, eruditis, vel, ut paucis me expediam, quibus mens sana in corpore sano est, raro vel nunquam, sed plerumque superstitiosis, meticulosis, præconceptas opiniones alentibus, stupidis quasique delirantibus apparere. At tales homunciones sunt simplicissimi,

cisſimi, ſchwache Geiſter, creduli, vetularum fabulas, ad colum excogitatas, pro vero venditantes, a Gallis uno verbo *Viſionairs* denominati.

§. XIII.

Medicorum celeberrimi hinc omnes intenderunt nervos ad craſſam hanc ſuperſtitionem exſtirpandam, inter quos eminet WIERVS de *præſtigiis Dæmonum*, DEL RIO in *Dæmonomania* & primarius quondam Ludovici XIV. Galliæ Regis Archiater & poſtea abbas, BOVRDELOT in ſuo *ſtulto*, ſiue *le fou*, in quo ſcripto fatui huius frater *Mr.* NONCREDO, omnes impoſturas deridet, in dubium vocat, earumque falſitates probando reiicit. Præterea reperiuntur in hoc libro collectiones ſcriptorum & integra bibliotheca eorum, qui de ſpectris, ſagis, faſcinatione & incantatione egerunt. Adde ſi placet, Cel. THOMASII diſſert. *de crimine magiæ* & BECKERI *mundum faſcinatum*, qui tamen extra limites vagatus, theologorum inprimis odium erga ſeipſum concitavit iure meritoque.

§. XIV.

Incubum diabolicum, ſive ſupranaturalem, B. L. diſtingue a præternaturali, de quo, medici tantum, in pathologia & praxi agere ſolent.

§. XV.

Ad cauſas mediatas ab omnibus practicis referuntur res naturales, non naturales, & præternaturales. *Incubi* cauſa naturalis eſſe poteſt ætas, temperamentum, ſexus, vitæ genus. Omnis ætas diſpoſita eſt ad incubum, & ſane pavores eiulatusque infantum, durante ſomno,

incubi speciem præ se ferunt; Adest enim quædam molestia, quæ corpus quasi gravat, & turbulenta insomnia cum anxietatibus producit. Temperamentum melancholicum, sive frigidum & siccum ab omnibus fere accusatur. Hinc Arabes, item FERNELIVS, PLATERVS, FORESTVS, SENNERTVS, cum quibus consentit maxima medicorum pars, causam antecedentem pituitam, crassam, & atram bilem, vel humorem melancholicum in hypochondriis hærentem accusant.

§. XVI.

Ad causas non naturales pertinet (1) aer frigidus inprimis, vi cuius omnes canales omniaque vasa coarctantur. Talis aer frigidus, spiritus animales in cerebro & nervis obtundit, sanguinemque coagulat, ex quo anxietates & motus impotentia oriuntur. Præterea aer nebulosus, variisque nocivis effluviis, inprimis vaporosis atque narcoticis, stupefacientibus repletus, accusandus venit. Omnia enim vaporosa in homine excitant speciem affectuum soporosorum cum insomniis horrendis & molestissimis. Sic Romæ quondam incubum epidemicum grassantem multos, pestis instar, iugulasse, refert ALLEN in *synopsi medicinæ practicæ p.* 147.

§. XVII.

(2) Cibus & potus quantitate & qualitate peccaminosus esse potest; si enim vespertino tempore ventriculus ultra modum alimentis gravatur, non tantum in decumbentibus supinis comprimitur vena cava & portæ, sed & ipsum diaphragma. Et exinde fieri solet, ut apud dormientes sanguinis circulatio & ipsa respiratio lædatur;

tur, truculentaque producantur insomnia. Repleto itaque ventriculo optimum consilium est, non dormire decubitu supino. Augetur incommodum, quando alimenta dyspepta & dyschyma in usum vocantur, ut leguminosa, flatulenta, quæ intestina expandunt, & respirationem turbant. Referas huc tuberum & fungorum esculentorum genera, quæ interdum virulentia quadam contaminata esse solent; Addi & possunt inebriantia. Ebrietas enim facile incubum creat, quoniam inebriantia vi gaudent narcotica. Et cum vinum Hungaricum maxime inebriet, illi ad hunc adfectum disponuntur, qui crebriori & immodico vini usu corpus ad hanc adaptant, raro ideo afficiuntur hoc malo, qui laudabili utuntur potu, aut qui sobriam amant cœnam.

§. XVIII.

(3) Somnus. Inprimis experientia practicorum confirmat, decubitum in somno supinum incubo originem dare posse. (4) Motus & quies. Ii, qui vitam exercent sedentariam, non cruditates tantum in primis viis generant, sed & ipsam sanguinis massam reddunt viscosam. Per motum vero & deambulationem tenduntur musculi abdominis, & ita intestinorum motus peristalticus promovetur; motu vero hoc cessante tardior quoque est motus intestinorum, tardior chyli elaboratio & chyli secretio. Exinde alimenta non digeruntur, sed potius sponte putrescunt cruditatesque cum molestiis a flatibus, obstructionibus atque acrimoniis illico producuntur, a vellicatis intestinis afficiuntur musculi abdominis & diaphragma. Spasmi in ipso peritonæo generantur, ideoque disponuntur ad incubum & insomnia turbulenta. Per motum corporis sanguis in musculis conquassatur, resolvitur & convenientem acquirit fluidi-

 tatem,

tatem; promoventur hoc modo secretiones & excretiones naturales; sanguine vero viscoso permanente facile proveniunt obstructiones in vasculis bronchialibus, quae asperam arteriam eiusque ramificationes perreptant. Hisce vero repletis a sanguine viscoso, bronchiorum motus non est liber, respiratio laeditur, & ideo asthma sanguineum in vigilantibus, & idea in dormientibus incubi generatur. Incubus revera asthma & dyspnoea dormientium nominari potest.

§. XIX.

(5) Excrementa retenta, in specie alvi & flatus, abdomen expandendo, respirationemque laedendo symbolum conferre posse ex supradictis patet, quo & pertinent mensium atque haemorrhoidum obstructio. Hisce enim evacuationibus cessantibus cumulatur sanguis, vasa in cerebro & thorace premuntur, & exinde oritur dispositio ad incubum, quae inprimis in plethoricis & obesis solemnis est. Inter alios incubo premuntur, qui seminis copia laborant. HENRICVS REGIVS *Lib. I. Praxeos* historiam enarrat de viro quodam, ceteroquin sano, qui, ad quietem compositus, sibi imaginatus est, in somno vi sollicitari ad venerem, atque a pondere quodam premi, quod vocem eius intercipiat. Hinc dubio procul factum est, ut incubo adfecti, venereis accedentibus insomniis, id talibus adscripserint daemonibus, a quibus eiusmodi patiantur ludibria. Plebs in ea est opinione, nonnullis vel masculis vel foeminis hoc proprium esse, ut personas, a se amatas, noctu ita affligant, donec voti compotes fuerint facti. Homines eiusmodi cognosci posse ex charactere physiognomiae hoc dicitur, quando scilicet superciliorum pili supra nasum in glabella coeant. Praeterea quoque affectus ad producendum hoc malum, multum conferre

conferre possunt, & inter illos terror & timor, qui ad melancholiam disponunt.

§. XX.

In numero causarum præternaturalium (1) occurrunt eæ, quæ œsophagum afficiunt. Ab affecto enim œsophago respirationem turbari posse, extra controversiam est. Etenim œsophagus penetrat per musculos inferiores diaphragmatis, qui eius finem & ventriculi principium fibris suis decussatis includunt, cingunt, ambiunt atque comprimunt. Si itaque hocce ventriculi orificium afficitur, illico etiam ob connexionem diaphragma læditur. Nervi ventriculi cum diaphragmate sunt communes, & ex hac ratione absque dubio OSWALDVS GREMBS *in arbore vitæ integra & ruinosa Lib. II. cap.* 1. accusat primario œsophagum, inquiens: ab ore stomachi contorto fieri incubum. Per contorsionem fortassis indicare voluit spasmum orificii superioris ventriculi, & eiusmodi contorsionem spasmodicam omnino fieri posse, exinde patet, quoniam ex observatione HELVETII fibræ orbiculares & decussatæ ventriculi orificium superius ambiunt. Quando itaque in fibris hisce notabilis oritur spasmus, talis quoque contingit in diaphragmate ob connexionem horum organorum immediatam & sic per consequens respirationis sufflaminatio.

§. XXI.

Ad incubi productionem multum conferunt vitia chymificationis, chylificationis & sanguificationis, secundum antiquum medicorum effatum: Vitia primæ concoctionis, hoc est chymificationis & chylificationis, non corriguntur in secunda, hoc est, in sanguine & sangui-

guificatione, neque in tertia, hoc eſt, in nutrimenti & liquidorum particularium præparatione & ſecretione. Qualis chylus talis ſanguis, qualis ſanguis tales ſpiritus, quales ſpiritus tales actiones. Si itaque viſcera, ſub hypochondriis ſita, labefactantur, qualia ſunt ventriculus, inteſtina, pancreas VIRSVNGII atque ASELLII, lien, hepar, meſenterium, omentum, quæ viſcera, cum arteria cœliaca, meſenterica, imo & vena portæ commercium habent, tunc Chylus elaboratus crudus, & ad ſanguificationem minus aptus eſt, ipſa ſanguificatio, ſpirituum elaboratio, imo omnes actiones læduntur, viſcera iam recenſita obſtruuntur, homo vero incidit in malum hypochondriacum, diſpoſitoque eodem ad melancholiam, incubus oritur, cum & ſiniſtræ producantur repræſentationes.

§. XXII.

Cum reſpiratio in incubo ſit læſa, organa reſpirationis lædi neceſſe eſt. Hæc læſio autem fieri ſolet, quando motus muſculorum thoracis per ſpaſmum turbantur. * Talis ſpaſmus oriri poteſt in muſculis pectoralibus, pectorali maiori, ſerratis anticis & poſticis, ſacro lumbari, & dorſi longiſſimo, qui anſis ſuis ſive tendinibus cum coſtis iunguntur, ſimulque motibus reſpirationis inſerviunt, quo & pertinent intercoſtales ſterni & diaphragmatis, item & muſculi aſperæ arteriæ & bronchiorum.

* Spaſmus eſt impeditus muſculorum motus. Impeditur autem motus, ſi æquilibrium virium motricium in muſculis tollitur, & unus muſculus criſpatur; vel ſi ſpiritus animales, qui in ſtatu naturali ſine ullo impedimento per tubulos nervoſos ex uno muſculo in alterum oppoſitum tranſire debent, in itinire ſuo & curſu impediuntur. Hoc autem

tem

tem primario fit per nervorum obstructiones. Obstructio autem contingit, si crassa, viscosa & ad motum celerrimum præstandum minus apta materia tubulis nervorum sese insinuat.

§. XXIII.

Assertionis huius veritatem suffulcit DOLAEVS *Encyclopædiæ medicæ cap. XIII.* quando refert, Virum quendam, qui in somno singulis fere noctibus incubo afflictus, sensibilem mammarum suctionem expertum esse, non secus ac si homo ore sugeret ex mammis lac, &, quod præcipuum est, mammas in hoc subiecto intumuisse simul, & quoties sentiret hancce suctionem, toties evigilare non potuisse dicitur. Porro læditur respiratio, si sanguis crassus & melancholicus non libere per vasa minima bronchialia cellularumque pulmonalium permeare potest, sed in transitu suo impeditur. Melancholici sæpius edunt suspiria, quæ, cum a sanguine crassiori, per pulmones non libere circulante, ortum trahant, per suspiria & fortes inspirationes hæc impedimenta removere conantur.

§. XXIV.

Quod vero sanguis in incubo adfectis sit crassus & ad stagnationes atque congestiones idoneus, exinde patet, quia in incubo affectorum corpore interdum vestigia lividia, stigmata & sugillationes observantur. Eiusmodi stigmata, quæ constanter perdurarunt, vidit Ill. Præses in duabus personis ab incubo affectis. Stigmata eiusmodi atque livores deprehendebantur quoque in thesauripetis illis impiis, qui hic Jenæ ante aliquot annorum spatium diabolum citare & coniurare cupiebant in confiniis patibuli,

tibuli. Perverſorum horum homuncionum livores variis iudiciis anſam dederunt. Nos eosdem non fuiſſe veſtigia ungularum diaboli, ſed ortos eſſe a ſanguine ſtagnante in articulo mortis & ultima ſuffocatione, adfirmamus, liceat credulum vulgus, imo quidam eruditi de interitu horum peſſimorum hominum multo aliter ſentiant.

§. XXV.

Cor quoque ipſum afficitur interdum in incubo. Cum enim certum omnino ſit, ſanguinem in diſpoſitis ad incubum eſſe melancholicum, hoc eſt craſſum, viſcidum & non ſatis ſpirituoſum, atque lympha dilutum, ſequitur exinde, ſanguinem libere permeare non poſſe per vaſa coronaria cordis, auricularum, & Fontes THEBESII, ſed cordis motibus ponere obicem; & exhinc oritur in eiusmodi ſubiectis præcordiorum anxietas, & ex hac reſpirationis difficultas. Videtur iam hoc agnoviſſe THEOPHRASTVS PARACELSVS, qui in libr. *de morbis amentium c.* 4. incubi originem a corde, non ſufficienter a lympha pericardii humectato, ſive a defectu lymphæ pericardii derivat; ſed eo ipſo fallaciam commiſit non cauſæ ut cauſæ.

§. XXVI.

Conſideranda etiam hic veniunt vitia cerebri, ſi nempe lympha cerebralis ob viſcoſitatem in ventriculo quarto cerebri cumulatur & principium ſpinalis medullæ circa calamum ſcriptorium eiusque crenam in dormientibus ſupinis moleſtat; hoc enim modo regularis ſpirituum motus, in vita & ſanitate tam neceſſarius plus iuſto ſufflaminatur, a qua cauſa motus, illa in muſculis artuum impo-

impotentia in incubo facile derivari poteſt. Simile quid fieri ſolet, ſi, ſecundum WILLISIVM *part. II. Patholog. cap.* 6. ſucco nerveo materies quædam incongrua inſtillatur, quæ, ſpiritibus in prima ſcaturigine torporem ſive narcoſin inducens, eosdem mox a functionum muniis ceſſare cogit. Hinc nervi in dormientibus ultra modum clauduntur, in ſpecie illi, qui ad reſpirationis organa diriguntur. Interim, læſo ſpirituum transfluxu a cerebro, cerebello & ſpinali medulla, læditur quoque libera ſpirituum actio in nervis reſpirationi dicatis; &, læſis nervis diaphragmaticis una cum nervis recurrentibus, organa reſpirationis libere agere non valent, ex quo, metum ſuffocationis adeſſe, concluditur. Ex his hucusque prolatis apparere videtur, quomodo incubus fieri poſſit, ſcilicet nunc ex vitio organorum reſpirationis horumque vaſorum ſanguiferorum, nervorum & muſculorum, nunc ex vitio viſcerum abdominis, cordis, & cerebri.

§. XXVII.

Interim non negandum, incubum interdum contingere in hominibus alias perfecte ſanis, ſi ſcilicet circa ſomni principium ſupinato corpore dormire incipiunt, & ſi ad latera convolvuntur, malum ceſſare ſolet; iterum ſupini ſi fiunt, redit, & ſi denuo ſitus mutatur, morbi iniurias amplius non ſuſtinent, ſed omnia ceſſant. Hæc momentanea morbi generatio & exſtinctio fieri certe non poſſet, ſi tot notabiles in cerebro, thorace, abdomine, imo toto corpore præſentes eſſent mutationes. Vt vero huius rei ratio paulo evidentius appareat, quædam ex phyſiologicis præſupponenda ſunt.

§. XXVIII.

Notum ſcilicet eſt, hominem ſanum libera gaudere

 reſpi-

respiratione, etiam in somno, respirationem vero inspiratione & exspiratione absolvi; illam fieri, cavo thoracis ampliato, hanc vero, coarctato. In inspiratione diaphragma descendit & planitiem acquirit, costæ attolluntur per musculos intercostales, & sternum elevatur, abdomen vero protuberat, in quibus actionibus simultaneis aer per laryngem, asperam arteriam, & bronchia valet intrare, cellulas replere, atque pulmones expandere. Contraria hisce contingunt in exspiratione. Quod vero primario in exspiratione diaphragma assurgat, planitiem mutet & versus superiora moveatur, tribuitur musculis abdominis, qui quasi diaphragmatis antagonistæ sunt. Hi musculi abdominis, in inspiratione expansi, in exspiratione vero restituti in pristinam formam, abdominis viscera comprimunt, abdomen ipsum coarctant, diaphragma sursum pellunt, aeremque, pulmones replentem, expellunt. Hæc reciproca thoracis atque abdominis intumescentia & detumescentia tam diu durat, quam diu vita & sanitas perdurat.

§. XXIX.

Si itaque homo sanus ex improviso incubo premitur, extra dubium esse dicimus, morbum hunc non oriri ex causa quadam, vel in cerebro, vel pulmonibus, vel corde, vel visceribus abdominis, vel in toto corpore & humorum latice existente, sed ex speciali quadam, certam actionem definitam impediente. Persuasi vero sumus, causam mali delitescere in abdominis musculis, qui in inspiratione cedere debent. Musculi nimirum abdominis sunt oblique descendentes, oblique adscendentes, transversales, recti atque pyramidales FALLOPII, vel potius VESALII & EVSTACHII, sive rectorum socii. Obliqui & transversales sustentantur a rectis, recti in horum tendini-

dinibus vaginulam efformantibus moventur. Recti in situ hominum supino per se elongantur & expanduntur valide, adeo ut ulterius cedere non possint, sed inspirationi resistunt, & dum iam compressa viscera descendenti diaphragmati cedere non possunt, inspiratio sufflaminatur, aerque in pulmones libere intrare non potest. Et exinde fit, ut dormientes necessario sentiant dispnœam respirationemque laboriosam, clamare volentes non possint, & sic sibi concipiant, grave pondus abdomini eorundem incumbere. Corpore autem in sinistrum vel dextrum latus converso, & parumper dorso in fornicem incurvato, relaxantur musculi abdominis recti, &, sic spatio abdominis ampliato, inspiratio antea impedita restituitur. Facile exinde est determinatu, unde impedita respiratio supine dormientium & incubi productio momentanea ortum sumat. Anima in hoc casu, ob affectos nervos respirationi dicatos, sibi repræsentat ideam ponderis, supra thoracem & abdomen extensi, quæ dependet a motibus chordarum nervosarum ad cerebrum usque delatis. Si vero motus chordarum similis restituitur, pristina idea denuo repræsentatur, & hæc repræsentatio reiterata dicitur memoria.

§. XXX.

Differentiæ incubi a causis desumuntur. Alius enim est supranaturalis; alius præternaturalis; alius per essentiam, ubi cerebrum afficitur; alius per consensum a vitio ventriculi, hypochondriorum, uteri, partiumque generationis ortus; alius gravior, alius mitior, alius denique in hominibus ceteroquin sanis contingens. Posset quoque hic addi incubus vigilantium, qui tamen rarius eveniens magis ad dyspnoeam referendus est.

§. XXXI.

Signa diagnoſtica ex antea dictis innoteſcunt. Supini dormientes reſpirare nequeunt, ob pondus, quod ſibi concipiunt abdomini & thoraci ſuperimpoſitum, vocem articulatam edere non valent, ſed tantummodo murmurant, eiulantesque effugere laborant; ab motus vero impotentiam minus poſſunt, donec tandem, vario labore & anxietate defatigati evigilant, ſuperſtite ut plurimum cordis tremore, & non raro diaphragmatis vibratione celerrima ac violenta. VIRGILIVS *Aeneidum libr. XII.* circa finem de incubo ita canit:

Ac veluti in ſomnis, oculos ubi languida preſſit
Nocte quies, ne quicquam avidos extendere curſus
Velle videmur, & in mediis conatibus ægri
Succidimus, non lingua valet, non corpore notæ
Sufficiunt vires, nec vox, aut verba ſequuntur.

§. XXXII.

Ad formandam prognoſin conſideranda veniunt ſubiecta eorumque conſtitutiones. Verum quidem eſt, incubum in omnibus facile eſſe periculoſum, ob ſuffocationis metum; attamen magis fatalis eſſe poteſt infantibus, in primis voracioribus & obeſioribus, qui plus commedunt quam digerunt, item hypochondriacis, hyſtericis, quorum viſcera ſunt obſtructa & ita diſpoſita ad cachexiam & melancholiam. Præter hæc incubus maximo ſubiicit ægrotantes periculo, ſi paroxyſmi ſæpius recurrentes maximas ſecum ducunt anxietates, ſudorem frigidum, artuumque tremorem, nervoſum enim genus in eiusmodi ſubiectis mirum in modum turbari ſolet; ex

qua

qua re facile suffocatio, syncope, apoplexia, affectus soporosi, imo ipsa epilepsia oriuntur. Arabes ideo incubum epilepsiam nocturnam vocant. Minus periculosus incubus momentaneus, qui a cubitu supino ac musculorum rectorum nimia extensione ortum trahit. Musculi recti regulariter modo usque ad sternum eiusque cartilaginem ensiformem extenduntur; verum VESALIVS p. 224. ed. OPERINI *tab. 5.* depinxit musculorum rectorum extensionem usque ad costam primam atque claviculam. Hæc structura musculorum rectorum quidem rarissime observatur, interim, si incubus in tali subiecto accidit, non potest non vehementior fieri, dum thorax unacum abdomine arctissime comprimatur.

§. XXXIII.

Cura duplici instituenda est modo; alia scilicet esse solet in paroxysmo, alia extra illum. In paroxysmo adhibenda veniunt omnia illa, quæ incubo pressum e somno excitare valent, quo referas penetrantissima salia volatilia, naribus admota, omnis generis vellicationes & frictiones, cum linimentis spirituosis, ut aqua apoplectica, Anhaltina, cephalica Caroli V. & linteaminibus calidis, asperis. Refer & huc compellationes, inprimis, uti quidam practicorum contendunt, nominis in S. baptismo impetrati. Quilibet exinde coniicere potest facile, incubo laboranti commendandum esse vigilantem socium, qui gementis & eiulantis ægroti situm supinum illico mutet, remediaque ad excitandum e somno convenientia applicet. Clysteres quoque educentes, emollientes & carminativi non sine fructu tunc adhibentur.

§. XXXIV.

Cura extra paroxysmum respicere debet causas.

Causæ vero vel in ventriculo & intestinis, vel in visceribus reliquis infimi ventris, vel in thorace, vel demum in ipso cerebro delitescunt. Ab omnibus fere practicis laudantur evacuantia, cephalica & antispasmodica.

§. XXXV.

Causa morbifica, si in primis viis hæret, uti sunt cruditates, evacuantur laxantibus, purgantibus atque emeticis, quo pertinet rhabarbarum, folia sennæ & ex his parata decocta, pulvis catholicus Michaelis purgans, pilulæ tartareæ Quercetani, extractum panchymagogum Crollii, quæ pro selectissimis atque optimis habenda sunt. Si vomitoria desiderantur, pulvis radicis ipecacuannæ omnibus palmam præripere potest. Junioribus & infantibus magnesia alba, pulvis ialappæ atque radicis bryoniæ, vel per se, vel cum syrupo rosarum solutivo, aut de cichorio cum rhabarbaro prosunt.

§. XXXVI.

Evacuatis sic ex primis viis cruditatibus, dari possunt carminativa atque stomachica, ut Elixirium stomachicum Mynsichti, Essentia carminat. Wed. Elix. vitæ Matthioli pulv. stomach. Quercet. aliaque huius commatis. Item aperitiva, qualia sunt pulvis absorbens Wedelii, antispasmodicus Stahlii, cachectic. Quercet. antimon. mart. cachect. tinct. mart. aperitiva Zwölferi, cydoniata, pomata, cum arcano tartari mixta, in primis martialia ab Ettmullero cum sobrietate coniuncta commendantur. Lapis Lazuli, utpote remedium arsenicale, reiicitur.

§. XXXVII.

Carminativam & antispasmodicam virtutem possident quo-

quoque externa, ut olea, emplaſtra atque ſacculi. Sic ægrotus, hoc morbo afflictus, qui veſpertino tempore ventriculum & inteſtina copioſis non replevit alimentis, ſibi applicare poteſt calide in regione hypogaſtrica, epigaſtrica, cordis, imo & pectore linimenta paregorica & antiſpasmodica, Emplaſtra & ſacculos carminativos, v. g. ℞ Vnguent. de Alth. martiat. ol. lumbric. terreſt. aneth. ana ℥j Ol. nuciſt. ʒj deſtillat. menth. gutt. xx. anth. lavend. ana gutt. xii. M. Quo pertinet unguent. alabaſtrin. ol. roſar. hyoſciami, chamom. caſtorin. & ex oleis deſtillatis Satureiæ, nigellæ, carvi, aniſi, cumini, oleum Paregoricum Wedelii eiusque linimentum nervinum. Quando eiusmodi linimentis oleoſis abdomen calide inungitur, ſpaſmus muſculorum abdominis, & in primis rectorum, declinatur. Hoc feliciter peracto, ſuperimponi conducit ſcutum vel emplaſtrum ſtomachale. ℞ Empl. de baccis lauri, de cruſta panis, ſtomachici Mynſicht. de tacamahaca ana unc. ß olei verbaſc. laurini ana q. ſ. M. Malaxetur. Extende ſupra alutam, tegatur ſyndone rubra, ſuperimpone loco inuncto, & ſupra emplaſtrum ſacculum calefactum ex ſequentibus ſpeciebus conſtantem. ℞ rad. zedoar. galang. calam. aromat. ana vnc. j. Herb. menth. origan. Serpill. Polii mont. roris marin. fl. lavend. chamom. Rom. ana Mj. Summit. aneth. Mß. baccar. lauri, iuniperi ana ʒß ſem. aniſ. carvi, cumini ana drach. j. cubeb. drach. ij. M. F. Species pro Sacculo. Hæc tria remedia externa, non tantum incommoda flatuum, ſed & ſpaſmos ipſos declinant, inteſtinaque roborant.

§. XXXVIII.

Si pectoralia deſiderantur, præſtantiſſimum remedium eſt ſpiritus ſalis ammoniaci aniſatus, & fœniculatus, qui vim carminativam & ſtomachicam poſſidet. Asſumat ægrotus cum infuſo herbæ thee, meliſſæ, veron.

botryos mexicanæ. In uſum quoque vocari poſſunt elixiria pectoralia, pulveres pectorales balſamici & reſolventes, mixti cum abſorbentibus. v. g. ℞. rad. glycyrrh. irios florent. mandibulor. luc. piſcis, dentis apri phil. præpar. lap. 69. matr. perlar. præp. antimon. diaphor. ana drach. ſem. croc. ſcrup. ſem. ol. aniſ. ſœniculi. ana gutt. iij. Miſceri poteſt parum ſacchari. Remedia eiusmodi antiſpasmodicis annumeranda ſunt & reſolventibus, locumque inveniunt in cardialgia, cuius præſentia incubo in dormientibus, tam infantibus, quam adultis, anſam ſuppeditare poteſt.

§. XXXIX.

Ante omnia medicum, capitis ſtatusque cerebri, quod primario ſive per eſſentiam afficitur, curam habere oportet, ut lympha ibi ſtagnans, & principium ſpinalis medullæ moleſtans, reſolvatur. Huc pertinent inter externa cucuphæ roborantes ex ſpeciebus officinalibus pro cucupha, vel ex herbis fragrantibus & nervinis, recipiendo herb. baſilici, meliſſ. mari. veri. thymi, maior. ana ℥ij. fl. anth. lavend. roſar. rubr. lil. convall. chairi ana ℥j. rad. pœon. irios florent. lignum rhodin. raſpat. lign. Nerulin. ſ. ambratum, ſi haberi poteſt, vel loco huius lignum aloes. ſucc. alb. benzoes, ſtoracis calamit. ana ʒß. moſch. gr. ij. vel iij. Species hæ, in cucupham formatæ, irrorantur ſpiritu roſar. aqua Reg. Hungariæ, apoplectica, anhaltina, aliisque ſpiritibus fragrantibus, qui etiam, ut linimenta in vertice, abdomine atque thorace applicati, uſum præſtant non ſpernendum.

§. XL.

Interne cephalica & antepileptica propinanda ſunt, ut pulveres epileptici Marchion. ſpec. cephal. Michael. ſpec. diarhodon abbat. ſuccin. præpar. quæ aſſumuntur vel cum vehiculo domeſtico, vel cum aqua lil. conval. c. vino

cera-

cerasor. nigror. & a sexu sequiori cum aqua hirund. cum castoreo. Etenim, sexus femineus si malo hoc premitur, castorina omnibus remediis non sine successu adduntur. Ad cephalica interna etiam refertur liquor cornu C. succin. omnia salia volatilia oleosa, ut Sylvii, sive spiritus salis ammoniaci vinosus, cum aromatibus destillatus, omnia elixiria cephalica, essentia ligni aloes, ligni sassafr. liquores quoque antispasmodici minerales, dulces tamen, & ab omni acido liberati, fragrantissimi, summe volatiles & penetrantissimi. Oleum DIPPELII animale, quod ex oleo empyrevmatico per repetitas destillationes tandem in oleum limpidissimum fragrans æthereum commutatum est, in omni spasmo, & epilepsia proficuum esse experientia confirmavit.

§. XLI.

Creduli, qui, incubum ex causa supranaturali ortum trahere, sibi persuadent, varia amuleta ad spectra depellenda commendare solent. Et exhinc e collo suspendere capita hirundinum, pilos canis albi nullamque habentis maculam, dextrum ursi & lupi oculum, dentes, pellem lupi & ursi pro tegmine, pro infallibili remedio venditant. Alii omnis fere rationis expertes, cultrum acutum supra abdomen erigunt, ita ut manubrium scrobiculo cordis admoveatur, cuspis vero emineat, quo spectrum, abdomini insiliens, se ipsum transfigat atque enecet. Sed eiusmodi nugæ redolent superstitionem admodum vanam. Penitus quidem non reiicimus amuleta, sed illa vi manifesta h. e. per effluvia agere debent, & sic causam morbificam corrigere, ut crocus, camphora, castoreum Nec pelles damnamus, corpus enim calore fovere spasmumque declinare valent, in primis, si suffitibus impraegnantur, ex gummi animæ, olibano, tacamahaca præparatis.

§. XLII.

Quomodo ægroti diætam instituere debeant, ex antecedentibus cuilibet facile est perspectu; scilicet vitanda sunt (1) omnia frigida & aer frigidus; (2) nimia repletio ventriculi esculentis & poculentis; (3) decubitus supinus; (4) animi affectus, terror, tristitia & meticulositas. Contraria ex parte, omnia alimenta fluida, boni succi, faciliorisque digestionis eligenda sunt. Motus tempore diurno promovendus, ut sanguis resolvatur. Nec pœnitebit mentem tranquillam & hilarem atque excretiones ordinarias ac liberas conservasse. Et hæc sufficiant de incubo dixisse.

SOLI DEO GLORIA.

Nimm **Freund**, den Lorber-Cränz, den Dir Hygea giebt;
Ich, der so lange Zeit Dich inniglich geliebt,
Ergötze mich daran; und wünsche daß das Glücke,
Dich bald, wie Du verdienst, mit neuen Ehren schmücke.

Hierdurch suchte dem Hoch-Edlen Herren Doctorando seinen schuldigen Glückwunsch abzustatten, und zugleich sich dessen fernere Gewogenheit und Freundschafft auszubitten:

Johann Siegmund Kreysel.
Bartfa Hung. M. C. Opponens.

Glück zu **geehrter Freund**, zum Cranze der Dich schmückt.
Und den Hygea selbst Dir um die Schläffe drückt.
Womit Sie das Verdienst von ihren Söhnen ehret.
Dein wissen jetzt beglückt nachdem Sie Dich gelehret.
Was Wunder wenn Dein Glück, so wie ich wünsche grünt.
Weil Du den Doctor-Huth durch Kunst und Fleiß verdient.

Mit diesen wenigen wolte den Hochgeehrtesten Herrn Doctorando, zu der erlangten Würde gehorsamst gratuliren, und sich zu fernern gütigen Andencken bestens empfehlen.

Ioh. Christ. Iacobi.
Vinar. Thuring. M. C. Opponens.